

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน รางวัลชนะเลิศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมู่บ้านโคกพรม ตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อประเมินผลการศึกษาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน รางวัลชนะเลิศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมู่บ้านโคกพรม ตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ Monitoring ระหว่างปีงบประมาณ 2556 - 2557 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 464 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาศภาพการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-59 ปี ระดับการศึกษาม.ต้น ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การดำเนินงานของศูนย์อาชีพชุมชน วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประชาชนที่ว่างงาน ผู้ต้องการพัฒนาอาชีพ ต่อยอดอาชีพเดิม เข้าสู่อาชีพใหม่ ให้มีอาชีพและมีรายได้ สภาพการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะของผู้นำ ริเริ่มการรวมกลุ่มอาชีพจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สามารถสร้างความสามัคคีในกลุ่ม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และกล้าตัดสินใจ ด้านการบริหารงานกลุ่ม มีติดตามประเมินผล ชี้แจงความเคลื่อนไหวให้สมาชิกทราบเสมอ ประสานงาน ประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้า และมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ด้านการมี

ส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกมีส่วนร่วมกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อคิดเห็น ต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม มีส่วนร่วมคัดเลือก/แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มและได้รับผลผลิต จากกลุ่มไปอุปโภค/บริโภคในครัวเรือน ด้านคุณภาพของผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนา คุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด สมาชิกกลุ่มทำกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือน รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพที่มั่นคงและกลายเป็นอาชีพหลักได้ ด้านเจ้าหน้าที่ กศน. ได้มาเยี่ยมเยียนให้ คำแนะนำ ให้กำลังใจในการทำงานของกลุ่ม ติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มอยู่เสมอ และได้แจ้ง ให้กลุ่มนำผลงานไปนิทรรศการ งานแสดงสินค้าและจัดหาตลาด ด้านผู้นำชุมชน/ภาคีเครือข่าย ได้ สนับสนุนอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ เงินทุน/งบประมาณเพื่อการดำเนินงานของกลุ่ม

ผลการศึกษาดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย

จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเป็นไปตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ดังนี้ มาตรฐานด้านบริหารจัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 1 การดำเนินงานของศูนย์อาชีพชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ สํารวจและวิเคราะห์ข้อมูลความ ต้องการของผู้เรียน หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชน มีคลังหลักสูตร และการจัดระบบข้อมูลจำนวนผู้เรียนและผู้จบหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ 2 สถานที่และ สภาพแวดล้อม มีเหมาะสม มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย อยู่ในแหล่งชุมชน ประชาชนสามารถใช้บริการ ได้สะดวก มีระบบสาธารณูปโภค มีป้ายศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนถาวร และมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ ตัวบ่งชี้ ที่ 3 สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับหลักสูตร มีหลักสูตร แผนการสอน หนังสือ เอกสาร ใบความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน และมีที่จัดเก็บ สะดวกต่อการ ใช้งาน ตัวบ่งชี้ที่ 4 การบริหารงบประมาณ มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมจัดทำค่าของงบประมาณ จากภาคีเครือข่ายและต้นสังกัด สรุปผลการดำเนินงาน ตัวบ่งชี้ที่ 5 การปฏิบัติงานของบุคลากร จัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ บุคลากรมีจิตอาสาในการบริการ และขับเคลื่อนกิจกรรมตาม โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 6 คุณภาพของหลักสูตร ผ่านความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและนโยบายศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และมีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ตัวบ่งชี้ที่ 1 เป็นศูนย์แนะแนวอาชีพ มีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร สร้างเครือข่ายแนะแนวอาชีพร่วมกับชุมชน และเอกสารแนะแนว ตัวบ่งชี้ 2 ด้านเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนและประชาชน กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ

สภาพปัญหาของชุมชนและความต้องการของผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทรัพยากร แหล่งเรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 3 เป็นศูนย์กลางในการประสานงานการ ดำเนินงาน ได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชุมชน และการรวบรวมข้อมูล ปัญหา ความต้องการประกอบอาชีพของชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 4 เป็นศูนย์กลาง แสดงผลงานการฝึกประกอบอาชีพและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หลากหลายช่องทาง และการแสดง รายละเอียดของผลิตภัณฑ์/การบริการ ประชาสัมพันธ์ จัดแสดงผลงานของผู้เรียน และการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ดีเด่นทุกระดับ ตัวบ่งชี้ที่ 5 เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพของชุมชน ได้สำรวจ รวบรวม จัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลข่าวสารการตลาด แรงงาน แหล่งเงินทุน เพื่อการประกอบอาชีพของชุมชน มาตรฐานด้านการการมีส่วนร่วม ตัวบ่งชี้ที่ 1 ชุมชน/ภาคี เครือข่าย เสนอ/รวบรวม วางแผนจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ และดำเนินจัดกิจกรรมศูนย์ฝึกอาชีพ ชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 2 ชุมชน/ภาคีเครือข่าย มีการสร้างแรงจูงใจ และการวางแผนการพัฒนาศูนย์ฝึก อาชีพชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 1 การติดตามและประเมินผล ได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย มีเครื่องมือ ในการติดตามผล ระหว่างและหลังการจัดกิจกรรม ตัวบ่งชี้ที่ 2 การสรุปผลและรายงานผล ได้รายงานผลการจัดกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด และเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านผลผลิต ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ จบตามหลักสูตร ร้อยละ 80 และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ด้านผลผลิต ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลิตภัณฑ์หรืออาชีพ สอดคล้องกับ สภาพ สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และประกอบอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 40-59 ปี ระดับการศึกษา ป.6 อาชีพเกษตรกร เลือกรเรียนสาขาเกษตรกรรม จำแนกตาม ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้ ด้านหลักสูตร สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีความ หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และบริบทชุมชน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ได้ฝึกทักษะจากการลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้เป็นกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์เรียนรู้เป็นรายบุคคล และมีกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ด้านวิทยากร/ ครูผู้สอน มีความรู้และความชำนาญในเรื่องที่สอน ช่วยเหลือ เอาใจใส่ ให้เกียรติและให้ความสำคัญ ต่อผู้เรียน ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ กศน.อำเภอ มีความรับผิดชอบ ชี้แจงรายละเอียด

ข้อมูลได้ชัดเจน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน มีวัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับกิจกรรมของหลักสูตร มีสื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย วัสดุอุปกรณ์เพียงพอและเหมาะสม ด้านชุมชน/ภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร อาคารสถานที่ การศึกษาดูงาน งบประมาณ ในการจัดกิจกรรม และเสนอข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านคุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดแสดงผลงานของผู้เรียน กิจกรรมมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และศักยภาพด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี และทรัพยากรมนุษย์ ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์หรืออาชีพ ใช้วัตถุดิบในชุมชนหรือวัตถุดิบนอกชุมชนแต่สามารถหาซื้อได้ง่าย และราคาเหมาะสม ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบโดดเด่นหรือประณีตหรือทันสมัย ด้านผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ หรือการเข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจต่อการรับบริการหรือเข้าร่วมกิจกรรม มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

การศึกษาความพึงพอใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา จำแนก เป็น ด้านรายได้สุทธิต่อเดือน สูงสุด 5,001-10,000 บาท ด้านความรู้ความเข้าใจหลักการหรือแนวคิดการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เข้าใจวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินโครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และการเข้าใจเป้าหมายโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านระบบการบริหาร โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สมาชิก ทักษะในการผลิต การตลาด มีกระบวนการติดตาม ประเมินผลและชี้แจงให้สมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ ด้านลักษณะผู้นำกลุ่ม มีความเสียสละมีความรู้ ด้านการส่งเสริมการตลาด ผลิตภัณฑ์/สินค้า ราคา ช่องทางการจำหน่าย และเป็นผู้นำที่แท้จริง ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และตรวจสอบการดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านความรู้ความสามารถของสมาชิก มีความรู้ ทักษะและความสามารถด้านการผลิต มีความรู้เรื่องการวางแผนการดำเนินงาน และสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ด้านการผลิต มีปริมาณและกำลังการผลิต เตรียมการผลิต มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ วัตถุดิบ กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้านการตลาด กำหนดราคาสินค้าอย่างเหมาะสม สินค้ามีคุณภาพและสวยงามตรง

ความต้องการของลูกค้า และส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอด้านนโยบายการบริหารระดับประเทศ มีแนวทางสนับสนุน ช่วยเหลือโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การให้ความสำคัญ ความต่อเนื่องของ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงานระดับจังหวัด ส่งเสริมและประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายพัฒนาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของจังหวัด การให้ความสำคัญและสนับสนุน และกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการดำเนินงานโครงการศูนย์ ฝึกอาชีพชุมชนระดับอำเภอ มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลตามแผน และการสนับสนุนการ ดำเนินงานตามแนวทางโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนระดับอำเภอ ด้านการดำเนินงานระดับ สถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การออกหลักฐาน และการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย การแสดงผลงาน นิทรรศการ การประกวด การวิจัยและพัฒนา ประชาสัมพันธ์ การให้กำลังใจแก่สมาชิก และงบประมาณ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี

ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน รางวัลชนะเลิศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมู่บ้านโคกพรม ตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ด้านศักยภาพ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ชัดเจนตามโครงสร้างสำนักงานกศน. คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง มีส่วนร่วมสำรวจ วิเคราะห์ ศักยภาพพื้นที่ 5 ด้าน ร่วมจัดเวทีประชาคม จัดแนะแนว จัดทำหลักสูตรร่วมกับปราชญ์และภูมิ ปัญญาชาวบ้าน จุดเด่นของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหมู่บ้านโคกพรม คือ เป็นศูนย์แนะแนวอาชีพ ศูนย์ การเรียนรู้ ศูนย์ประสานงาน ศูนย์การแสดงผลงาน ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ด้านอาชีพของชุมชน สำหรับการบริหารจัดการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ได้บริหารใช้รูปของ คณะกรรมการ ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงมีการกำหนด ระเบียบกฎเกณฑ์ ระบบการปันผล จัดสวัสดิการร่วมกัน ด้านการบริหารการเรียนรู้ ได้วางแผนการ จัดการเรียนรู้ การสำรวจความต้องการกลุ่มเป้าหมาย ปราชญ์ ภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน จัดทำหลักสูตร จัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ ได้จัดหาและซื้อวัตถุดิบ จาก สมาชิกเพื่อให้สมาชิกมีรายได้ ด้านการบริหารสมาชิก มีการกำหนดกฎกติกา บทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบ การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้สมาชิกทุกคน และสมาชิกทุกคนดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดออม ด้านการบริหารผลิตภัณฑ์ หย้าแฝก ได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารผลิตภัณฑ์หย้าแฝก จัดกระบวนการ เรียนรู้ การฝึกอบรม การหาข้อมูลด้านการตลาด/การจำหน่าย การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงาน

ของกลุ่ม การติดต่อสื่อสารกับผู้ซื้อ ด้านทรัพยากร ใช้วัตถุดิบในชุมชนตำบลโนนไทยและตำบล
 ไกล่เคียง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการฝึกอบรม ด้านมีตลาดรองรับ มีลูกค้าประจำและลูกค้า
 ใหม่ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งตลาดภายในจังหวัด ระหว่างจังหวัด และมีตลาดระหว่างประเทศ **ด้าน**
ผลิตภัณฑ์ เน้นการเรียนรู้ตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้เรียน ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์
 และอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เน้นสร้าง
 กระบวนการเรียนรู้ การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน การเรียนรู้ตามศักยภาพด้วยตนเอง จากวิทยากรที่มี
 ความพร้อม ความรู้ และชำนาญการในการถ่ายทอดและมีแหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา ปราชญ์
 ชาวบ้าน มีการประชาสัมพันธ์แนะนำผลิตภัณฑ์และบริการ ได้เผยแพร่ผลิตภัณฑ์และกิจกรรมของ
 ศูนย์ ผ่านสื่อรายการโทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ การสาธิต/ฝึกอบรม สำหรับการบริหารจัดการ
 ผลิตภัณฑ์/การบริการ ทำในรูปคณะกรรมการร่วมกับครูคน.ตำบล และหัวหน้างานการศึกษา
 ต่อเนื่อง ได้จัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน ขอเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา
 เสนอให้ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโนนไทย อนุญาตก่อนนำไปจัดการเรียนการสอน ช่องทางในการ
 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ที่หลากหลาย ได้แก่ จำหน่ายที่ศูนย์ฝึกฯ การออกร้านตามหน่วยงานราชการ
 จัดแสดงผลงาน/นิทรรศการ การจำหน่ายทาง Internet และการออกบูธ ในนามร้านภัทรพัฒน์
 ปตท.และไบเทคบางนา ผลผลิตและความยั่งยืนของอาชีพ ของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตำบลโนนไทย
 ได้แก่ การเป็นแหล่งการศึกษา และแหล่งเรียนรู้เรื่องการปลูกหญ้าแฝก การแปรรูปผลิตภัณฑ์หญ้า
 แฝก การปลูกพืชแบบหลุมพอเพียง การทำนาแบบลดต้นทุน การทำนาบนพื้นที่ดินเค็มด้วยวิธีเกษตร
 ธรรมชาติ การทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ เศษหญ้า ใบไม้ วิธีการใช้สารไล่แมลงจากพืชสมุนไพรในชุมชน
 การทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างเป็นระบบ การคำนวณฝนและทำนายฝนด้วยวิธีธรรมชาติ โดยภูมิ
 ปัญญาของหมู่บ้าน มีนักเรียน นิสิต/นักศึกษา ผู้เรียนและประชาชน ทั้งในพื้นที่ ต่างจังหวัด และชาว
 ต่างประเทศมาศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเป็น
 ผลิตภัณฑ์ หรืออาชีพที่มีตลาดรองรับ ผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ส่งผลต่อความสำเร็จ
 และได้รับรางวัลดีเด่นระดับระดับอำเภอและจังหวัด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ศูนย์
 ฝึกอาชีพชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด และระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงาน กศน. และเป็น
 ผลิตภัณฑ์ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนดีเด่น รางวัลชมเชย ระดับประเทศ การพัฒนารูปแบบ คุณภาพ
 และการบริการ มีความโดดเด่น มีความปราณีต ทันสมัย มีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์/การบริการ
 เกี่ยวกับชนิด คุณภาพ แหล่งที่มา และการดูแลรักษา และลักษณะของอาชีพ สามารถทำเป็นอาชีพ
 หลัก และเป็นอาชีพเสริม ได้ และรายได้ (หลังหักค่าใช้จ่าย) ผู้เรียนมีรายได้เฉลี่ย 2,001 – 4,000
 บาท ต่อเดือน

อภิปราย

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน รางวัลชนะเลิศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมู่บ้านโคกพรม ตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ได้วิเคราะห์เพื่อนำมาสู่การอภิปราย ดังนี้

ด้านศักยภาพ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหมู่บ้านโคกพรมมีโครงสร้าง ตามสำนักงานกศน. กำหนด มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชัดเจน คณะกรรมการมีส่วนร่วมสำรวจ วิเคราะห์ศักยภาพ พื้นที่ 5 ด้าน ร่วมจัดเวทีประชาคม จัดแผนแนว จัดทำหลักสูตรร่วมกับปราชญ์และภูมิปัญญาชาวบ้าน จุดเด่น คือ เป็นศูนย์แนะแนวอาชีพ ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ประสานงาน ศูนย์การแสดงผลงาน ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพของชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ใช้รูปแบบบริหารลักษณะคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ด้านการบริหารงบประมาณ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ได้กำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ การปันผล สวัสดิการร่วมกัน สอดคล้องนิยามกรณี จงวุฒิเวศย์. (2552) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ด้านการบริหารและจัดการ คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกและคณะกรรมการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับสุนทรีย์ ไชยปัญญา และคณะ. (2556) ซึ่งกล่าวว่า รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านบริหารชุมชน คือ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ แนวทางเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิกเข้าใจบทบาทหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ คณะกรรมการมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการและการดำเนินการด้วยความโปร่งใส และธนาชัย สุขวณิช. (2555) ก็ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม มีการวางแผนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับนโยบาย การกำหนดกฎ กติกา ให้สมาชิก คณะกรรมการได้ปฏิบัติ ด้านการบริหารการเรียนรู้ ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ การสำรวจความต้องการกลุ่มเป้าหมาย ปราชญ์ ภูมิปัญญาชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดทำหลักสูตร จัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2555) ซึ่งกล่าวว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการ บริบทของพื้นที่และชุมชน ด้านการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ ได้จัดหาและซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกเพื่อให้สมาชิกมีรายได้ สอดคล้องกับชมภารี ชมพูนรัตน์. (2549) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อ

ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ คือ การใช้ทรัพยากรในกลุ่ม ด้านการบริหารสมาชิก มีการกำหนดกฎ กติกา บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้สมาชิกทุกคน และสมาชิกทุกคนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดออม สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2555) ซึ่งกล่าวว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน คณะกรรมการมีส่วนร่วม ผู้รับบริการต้องการ ต่อยอดความรู้ที่ได้รับเพื่อไปพัฒนาอาชีพของตนให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและเพื่อเป็นอาชีพเสริม ทำนอง เดียวสุภาพร สารพันธ์. (2553) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จแบบยั่งยืนของกลุ่มอาชีพ สตรี การเรียนรู้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง การพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการ บริหารผลิตภัณฑ์หัตถ์เย็บผ้า ได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารผลิตภัณฑ์หัตถ์เย็บผ้า จัดกระบวนการเรียนรู้ การฝึกอบรม การหาข้อมูลด้านการตลาด/การจำหน่าย การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของกลุ่ม การติดต่อสื่อสารกับผู้ซื้อ สอดคล้องกับรจนา จันทระสา. (2556) ได้กล่าวว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถ์กรรมจากใบหญ้าแห้งเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การสร้างแนวคิดเกี่ยว ผลิตภัณฑ์ใหม่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทดสอบตลาด ผลการตรวจประสิทธิภาพการออกแบบและ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ในทำนองเดียวกับวิภาวี ฤกษ์ฤทธิ. (2556) ซึ่งกล่าวว่า การจัดการกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน ได้แก่ การจัดการด้านการบริหารกลุ่ม การจัดการด้านการวางแผนการผลิต การจัดการด้าน การผลิตการจัดการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านการ ประชาสัมพันธ์การจัดการด้านการเงิน และการจัดการด้านการทำบัญชี ด้านทรัพยากร ใช้วัตถุดิบ ในชุมชนตำบลโนนไทยและตำบลใกล้เคียง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการฝึกอบรม สถาบัน กศน.ภาคกลาง. (2555) ได้กล่าวว่า ควรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น ด้านมีตลาดรองรับ มีลูกค้าประจำ และลูกค้าใหม่ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งตลาดภายในจังหวัด ระหว่างจังหวัด และมีตลาดระหว่าง ประเทศ สอดคล้องกับปนัดดา สุขเกษม. (2548) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม อาชีพ และสอดคล้องกับเก็จกาญจน์ จันทระภาค. (2557) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของกลุ่มสตรี เรื่องการมีตลาดรองรับสินค้า ด้านผลิตภัณฑ์ เน้นการเรียนรู้ตามความต้องการและ ความเหมาะสมของผู้เรียน ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน การเรียนรู้ ตามศักยภาพด้วยตนเอง จากวิทยากรที่มีความพร้อม ความรู้ และชำนาญการในการถ่ายทอดและมี แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา ปรชาญชาวบ้าน มีการประชาสัมพันธ์แนะนำผลิตภัณฑ์และบริการ ได้ เผยแพร่ผลิตภัณฑ์และกิจกรรมของศูนย์ ผ่านสื่อรายการโทรทัศน์ การจัดซึ่งสอดคล้องกับสถาบัน กศน.ภาคกลาง. (2555) ได้กล่าวว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ ด้านนิทรรศการ การ

สาธิต/ฝึกอบรม สำหรับการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์/การบริการ ทำในรูปคณะกรรมการร่วมกับ ครู กศน.ตำบล และหัวหน้างานการศึกษาต่อเนื่อง ได้จัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน ขอเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา เสนอให้ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโนนไทย อนุญาต ก่อนนำไปจัดการเรียนการสอน ด้านช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ที่หลากหลาย ได้แก่ จำหน่าย ที่ศูนย์ฝึกฯ การออกร้านตามหน่วยงานราชการ จัดแสดงผลงาน/นิทรรศการ การจำหน่ายทาง Internet และการออกบูธ ในนามร้านภัทรพัฒน์ ปตท.และไบเทคบางนา ด้านผลผลิตและความ ยั่งยืนของอาชีพ ของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตำบลโนนไทย ได้แก่ การเป็นแหล่งการศึกษา และแหล่ง เรียนรู้เรื่องการปลูกหญ้าแฝก การแปรรูปผลิตภัณฑ์หญ้าแฝก การปลูกพืชแบบหลุมพอเพียง การทำ นาแบบลดต้นทุน การทำนาบนพื้นที่ดินเค็มด้วยวิธีเกษตรธรรมชาติ การทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ เศษ หญ้า ใบไม้ วิธีการใช้สารไล่แมลงจากพืชสมุนไพรในชุมชน การทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างเป็น ระบบ การคำนวณฝนและทำนายฝนด้วยวิธีธรรมชาติ โดยภูมิปัญญาของหมู่บ้าน มีนักเรียน นิสิต/ นักศึกษา ผู้เรียนและประชาชน ทั้งในพื้นที่ ต่างจังหวัด และชาวต่างประเทศมาศึกษาดูงาน ฝึกอบรม ด้านศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ หรืออาชีพที่มีตลาด รองรับ ผลิตภัณฑ์สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ส่งผลต่อความสำเร็จและได้รับรางวัลดีเด่นระดับระดับ อำเภอและจังหวัด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด และระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงาน กศน. และเป็นผลิตภัณฑ์ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนดีเด่น รางวัลชมเชย ระดับประเทศ ด้านการพัฒนาารูปแบบ คุณภาพ และการบริการ มีความโดดเด่น มี ความปราณีต ทันสมัย มีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์/การบริการ เกี่ยวกับชนิด คุณภาพ แหล่งที่มา และการดูแลรักษา และด้านลักษณะของอาชีพ สามารถทำเป็นอาชีพหลัก และเป็นอาชีพเสริม และ รายได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้
  1. สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพการ ดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่เหลือให้บรรลุเป้าหมาย มีอาชีพ มีรายได้ได้อย่างยั่งยืนต่อไป
  2. สถานศึกษาอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนให้มีรายได้ มีงานทำ พัฒนาอาชีพเดิมและต่อยอดอาชีพใหม่อย่างต่อเนื่อง

3. สำนักงาน กศน.ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเชิงนโยบายหรือการบริหารจัดการและแนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกออาชีวะชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภาคีเครือข่ายเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการเพื่อสามารถนำความรู้ไปต่อยอดอาชีพเดิม เพิ่มรายได้ มีความยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกออาชีวะชุมชน สำนักงาน กศน. กระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของรัฐบาล ตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้การดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกออาชีวะชุมชน สำนักงานกศน.

2. ควรมีการวิจัยแบบเจาะลึกเกี่ยวกับภารกิจของศูนย์ฝึกออาชีวะชุมชนในการยกระดับการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถประชาชนให้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ